

IVAN VIDIĆ

POSLJEDNJI DANI MIRA

LICA:

GAZDARICA

KONOBARICA

1.

Kuća pokraj mora, na samoj obali. Uokolo bogato zelenilo, gusto i podivljalo, palme, bugenvilije, oleandri, cvijeće raste na sve strane, bršljan probija zidove, vinova loza obavija ograde i strehe. Ispred kuće je terasa restorana. Na kući su dvojna vrata: lijeva vode u restoransku kuhinju, desna u kuću. Lijevo je prolaz koji vodi iza kuće, desni prolaz vodi u šumu. Izlaz bočno lijevo vodi prema odronjenoj cesti. Izlaz bočno desno vodi na nepristupačnu obalu. Na terasi je nekoliko stolova. Odnekud iza kuće dolazi konobarica, dvadesetak godina, vrlo lijepa, zanosna, pomalo odsutna. Počinje postavljati stolove, slaže tanjure, salvete, čaše i pribor za jelo. Radi sporo i vrlo nespretno. Zastaje, provjerava razmak. Poravnava tanjure.

Osmotri što je napravila, malo šteta po terasi i popravlja stolnjake, tu i tamo podigne kakav list s poda. Na vratima kuće se pojavljuje gazdarica. Zrela žena, bujna, zgodna. Zastane i promatra konobaricu. Ova je ne primjećuje. Neko vrijeme je gleda, a onda se nečujno povuče u kuću. Konobarica postavlja drugi stol. Odnekud iz daljine čuje se tiho pjevanje nošeno vjetrom.

KONOBARICA(umorno otpuhuje): Muče me ove radnje. Svaki dan isto. A tek sam tjedan dana ovdje. Previše je jednostavno. Strahovito sam nespretna. Nisam se još uhodala. Toliko je jednostavno i monotono, da mi to zapravo zadaje probleme. Prvo stolice, onda stolnjaci, onda cjenici, pepeljare i male vaze, s po jednim cvijetom. U svakoj mora biti svježi cvijet. Svaki dan drugačiji. Uvijek tako i nikako drugačije. To je stil. (Uzdiše.) A to mi je teško.

Ispadne joj tanjur i razbije se.

KONOBARICA: Opa! (Saginje se i skuplja krhotine.) Ovo se nije dogodilo. (Osvrće se prema kući.) Ništa nije čula. Dakle – ništa. Nikad. Nikom ništa. Jedan tanjur. Više-manje. Ništa zato. Koga briga. Mene nije. Velika šteta. Mo'š mislit. Jedan tanjur. (Provjerava da li joj je ostao još koji komad.) I opet ću.

Nadomješta slomljeni tanjur. Zatim uzima krhotine, odlazi do ruba terase i baca ih u more. Vraća se na terasu. Sanirala je štetu. Skida pregaču i sjeda. Prekriži noge. Pali cigaretu. U tom trenutku se pojavljuje gazdarica. Drži se ozbiljno i tobože strogo, ali joj ton povremeno bježi u neozbiljnost.

GAZDARICA: Ti uvijek razgovaraš sama sa sobom?

KONOBARICA: Čuli ste me?

GAZDARICA: Jesam. Ali nisam čula što si govorila. Ja ne prisluškujem. Ali ti – govoriš, melješ, ne zaustavljaš se.

KONOBARICA: Oprostite.

GAZDARICA: Nema veze. Mene ne smeta.

KONOBARICA: Tako je to kad odrasteš sama. Navikneš se. Osim toga, imam neke dileme.

GAZDARICA: Koje?

KONOBARICA: Malo me je strah ovog posla. Nemam iskustva. Eto, baš sam o tome razmišljala.

GAZDARICA: Učit ćeš i naučit ćeš. Nemoj imat brige. Tako treba. Ali nemoj mislit da te nisam čula kad si razbila onaj tanjur.

KONOBARICA: Oprostite.

GAZDARICA: Nema veze. Nije to ništa. Odbit ću ti od plaće.

Gleda je sa smiješkom. Provjerava stolove i usput popravlja.

KONOBARICA: Možda bi mi bilo lakše kad bi netko došao. Ovako je teško učiti.

GAZDARICA: Ići će to.

KONOBARICA: Ne znam.

GAZDARICA: A kako si se odlučila za ovaj posao?

KONOBARICA: Uobičajeno. Jednog dana je u selu osvanuo oglas nalijepljen na banderi.

GAZDARICA: Nisi li mi rekla da si studirala?

KONOBARICA: Dvije godine, pa se vratila kući.

GAZDARICA: Zašto?

KONOBARICA: Nije mi se dalo. A i kad sam upoznala tog dečka...

GAZDARICA: Dečka?

KONOBARICA: Da. (Odmahuje rukom.) Sami problemi. Onda sam se vratila na selo. Privremeno, dok ne vidim što ću.

GAZDARICA: To je jednostavno. Reci izvol'te. Primaj narudžbe. Nosi čaše i tanjure. Malo po malo.

KONOBARICA: Razumijem. Dan po dan. Smjena po smjena. Napojnice. Karijera.

GAZDARICA(vrti glavom): Čudna si mi.

KONOBARICA: Pa tražili ste djevojku sa sela.

GAZDARICA: Ja to nigdje nisam navela u oglasu.

KONOBARICA: Niste. (Smješka joj se.) Ali između redova... GAZDARICA: Hajde, hajde...

(Smije se.) To si samo ti vidjela.

KONOBARICA: Nisam. To je cijelo selo vidjelo. Mislim, nas dvanaest. Toliko nas, naime, ima u selu.

GAZDARICA: Dvanaest? Pa kakvo je to selo?!

KONOBARICA(nevoljko odgovara): Sretno selo. Ima nas samo dvanaest, kao apostola. Ali ne žalimo se, nije nam loše.

GAZDARICA: I što tamo radite?

KONOBARICA: Ništa.

GAZDARICA: Nemoguće.

KONOBARICA: Istina je. Svi u selu su nezaposleni.

GAZDARICA: Nešto ipak radite.

KONOBARICA(razmišlja što bi odgovorila): Uživamo, odmaramo i prekrasno nam je.

GAZDARICA(zamisli se, ozbiljno): Tako. Razumijem.

Gazdarica hoda lijevo-desno po terasi. Oklijeva.

GAZDARICA: A što ste po... vjeri, vi, u tom selu?

KONOBARICA(odrješito): Pola hugenoti, pola Hotentoti. Šest-šest. Sklad.

GAZDARICA(zbuni se): Oprosti... Nisam tako mislila.

KONOBARICA: Nego?

GAZDARICA: Ma htjela sam te pitati da li ste postradali... Da li ste trebali bježati nakon rata...

KONOBARICA: A, to. Nismo. Oduvijek smo bili zaostali. Ili napredni. Kako se uzme. (Gleda je. Zatim pogleda ustranu.) Oprostite za ono maloprije. Znete... Ako sam bila drska.

GAZDARICA(također pogleda ustranu): Znam.

KONOBARICA: Znam da znate.

Gazdarica sjeda k njoj za stol. Pali cigaretu. Svaka gleda na svoju stranu. Dugo i zamišljeno šute.

GAZDARICA(iznenada): Traži li te možda policija?

KONOBARICA(se trgne): Molim?!

GAZDARICA: Što si učinila?

KONOBARICA: Kako?!

GAZDARICA(sumnjičavo): I, u što si se to uvalila?

KONOBARICA: U ništa se nisam uvalila.

Šute. Konobarica se smješka s nelagodom. Gazdarica je podozrivo motri.

GAZDARICA: Imaš li koga?

KONOBARICA(veselo): Imala sam tog lijepog dečka. Ali smo prekinuli.

GAZDARICA: Kako ste prekinuli?

KONOBARICA(sliježe ramenima): Grubo.

Gazdarica je značajno pogleda.

GAZDARICA: Što se dogodilo?

KONOBARICA(malo razmišlja): Ostavila sam ga.

GAZDARICA: Kako?

KONOBARICA: Pa... U prilično lošem stanju.

GAZDARICA: Ostavila?

KONOBARICA: Nisam baš sigurna da dobro funkcioniram u vezama.

GAZDARICA: To još ne znaš.

KONOBARICA: Kako ne bih znala.

GAZDARICA: Još si mlada. Nemaš iskustva.

KONOBARICA(s nelagodom): Ne bih sad o iskustvima...

GAZDARICA: A imaš ih?

KONOBARICA: O, razna.

GAZDARICA(se smješka): Onda dobro.

Šute. Gleda je ispod oka.

GAZDARICA: Ipak mi tu nešto ne štima.

KONOBARICA: Gdje?

GAZDARICA: U tvojoj priči.

KONOBARICA(otpuhuje): Pa sve sam vam rekla. Ja jesam odrasla u malom mjestu, a onda su neke stvari krenule po zlu. I onda kad više nisam imala kud... (Otpuhuje dim.) Kad dečko nešto zgriješi, ode u legiju stranaca. A ja sam se priključila legiji sezonskih konobarica.

Gazdarica se zagrcne. Zakašlje se od dima.

GAZDARICA: Nevjerojatno.

KONOBARICA: Što je nevjerojatno?

GAZDARICA: Ta sličnost. I ja sam, kad sam bila tvojih godina, imala nešto za što nisam željela da se zna i da se o tome govori, i ja sam otišla i... priključila se legiji sezonskih kuharica. Koja slučajnost!

KONOBARICA(sarkastično): Oh, koja čudesna koincidencija!

Gazdarica gasi napola popušenu cigaretu.

GAZDARICA: Bit će nam dobro kad gosti dođu. Puno ćemo raditi.

KONOBARICA: Znam. Ne bojim se toga.

GAZDARICA: Ali barem ćemo manje misliti.

KONOBARICA: Znači, posljednji dani mira.

GAZDARICA: Da. Zadnja sezona.

Dugo se promatraju. Onda se osmjehnu jedna drugoj.

GAZDARICA: Idem zaliti cvijeće.

KONOBARICA: Mogu to ja.

GAZDARICA: Samo ti sjedi ovdje, šuti i budi lijepa.

Gazdarica iz male kantice polijeva cvijeće. Konobarica je gleda.

KONOBARICA: I vi odlično izgledate, moji komplimenti!

GAZDARICA: Hvala!

KONOBARICA: Stvarno.

GAZDARICA: Od srca ti hvala!

Gazdarica polijeva cvijeće i pjevuši.

KONOBARICA: Stvarno, kako uspijevate tako dobro izgledati?

GAZDARICA: Jednostavno. Samo kažem: pomladi se, srce moje. Poljepšaj se, tijelo moje.

KONOBARICA: I uspijeva?

GAZDARICA: Uvijek.

Polila je nekoliko teglica. Zadovoljna učinjenim, otpuhuje i sjeda.

GAZDARICA: Nije ovo jednostavno. Razmišljam da ostavim sve ovo i kupim mali štand za pečenje krumpirića. To je zapravo nekakav pult s već ugrađenim pekačem i pregradama za umake. Vidjela sam to u katalogu s ugostiteljskom opremom.

KONOBARICA: Pomes frites bar. Znam ja to.

GAZDARICA: Ti sve znaš. To je veliko niti dva metra i taman bi stalo ovdje, uza zid. Pomfrit i umaci. Kečap i majoneza uglavnom, ali mogla bi se i proširiti ponuda preljeva. Radi konkurencije. Možda bi to bolje išlo, narod danas ima malo novaca. Nema jedan narod novaca za restorane. A i meni bi bilo puno lakše – kuhinja je silna gnjavaža.

KONOBARICA: A tko bi pekao krumpiriće?

GAZDARICA: Pa ti. Ti bi pekla i prodavala.

Konobarica se malo namršti.

KONOBARICA: Dobro. Može. Hoću.

GAZDARICA: Stajala bi tu, iza bara, s pregačom i kapicom boje kartonske čaše u kojoj bi prodavala krumpiriće. Ha, što veliš?

KONOBARICA: Mislim da bi kapica i oblikom trebala biti poput čaše u kojoj bi se prodavali ti krumpirići.

GAZDARICA: Vidiš, vidiš. Nisam o tome razmišljala, ali to bi bilo dobro. Fantastična ideja.

KONOBARICA: Hvala. (Zamisli se.) I cijelo bih vrijeme morala stajati iza tog bara?

GAZDARICA: Mini-bara. Sve je to malo. Da, naravno.

KONOBARICA: I kad nikog nema?

GAZDARICA: I onda. Što ako netko iznenada dođe? Pa to je fast food, nema tu čekanja.

KONOBARICA(mršti se): Ulje bi čitavo vrijeme bilo kipuće?

GAZDARICA: To ne znam. Valjalo bi najprije proučiti upute za rukovanje jednom takvom napravom. Vrlo vjerojatno da bi trebalo biti zagrijano, da kupac dugo ne čeka.

KONOBARICA: A bi li onda naš kupac bilo mušterija ili gost?

GAZDARICA: Pa i jedno i drugo. Ostavili bismo stolove za one koji ne žele jesti s nogu i u hodu. Dakle, sviđa ti se ta ideja?

KONOBARICA(pomalo neodlučno): Da. Jako.

Obje se zamisle nad idejom.

GAZDARICA: Ja ti tu ne bih mogla pomoći, jer takav posao zahtijeva mladu i lijepu djevojku koja već svojom vanjštinom može privući mušterije, to jest, goste. Zato sam te i uzela za svoj restoran.

KONOBARICA: Zbog mog izgleda?

GAZDARICA: Ne. Zbog tvoje stručne spreme.

KONOBARICA(malo se zbuni): Kako to mislite?

GAZDARICA(smije se): Što ti nije jasno? Pa nisam te sigurno primila na posao zbog tvog iskustva i vještine. Misliš te da bih te zaposlila da si ružna? Bih – vraga.

KONOBARICA: A što – ružni mogu raditi samu u rudniku?

GAZDARICA: U rudniku, u polju, gdje hoće. (Žustro.) Što se mene tiče mogu biti predsjednici, akademici i astronauti, ali ne mogu raditi kod mene u lokalnu. (Mirnije.) Dobro. Mislim da ni astronauti ne bi smjeli biti ružni. Za slučaj da nekog sretnu. Ne slažeš se?

KONOBARICA (klima glavom): Slažem se.

GAZDARICA: Tako stoje stvari. To je možda malo okrutno, ali je tako. Ja to priznajem, dok drugi glume. Znači, ti bi još dodatno privlačila goste svojim prekrasnim izgledom.

KONOBARICA: Ali i vi ste jako lijepi.

GAZDARICA: Hvala ti. Ali ni približno kao ti. A i starija sam.

KONOBARICA: Pa krumpiriće vole i oni nešto stariji. Ne treba podcijeniti ni tu klijentelu.

GAZDARICA: Ne podcjenjujem. Dapače. Eto, tako razmišljam. To je samo ideja, zasad. Treba sve dobro promisliti i razraditi.

KONOBARICA: Slažem se. Za takav posao se treba ozbiljno pripremiti. Istražiti tržište, doznati kakva je na tom polju konkurencija, odrediti ciljane grupe kojima bi se prodavao proizvod. To s krumpirićima je ozbiljan posao. Ne valja srljati.

Lukavo se gledaju.

GAZDARICA: Svakako. Ali ideja je na stolu.

KONOBARICA: To je najvažnije.

GAZDARICA: A u tom katalogu sam vidjela i neke nove aparate za sladoled. Zanimljivo, je li?

KONOBARICA: Da. I o tome vrijedi razmisliti.

GAZDARICA: Svakako vrijedi, ali opet treba i pripaziti da ne bude previše ideja na stolu.

KONOBARICA: Neka ih. Napraviti ćemo selekciju.

GAZDARICA: Oštru selekciju.

Gazdarica pogledom kruži po terasi.

GAZDARICA: Uh, koliko borovih iglica. Hajde uzmi metlu i pometi terasu.

KONOBARICA: Odmah.

Uzima metlu i mete.

GAZDARICA: I, kako je u gradu?

KONOBARICA: Što ja znam... Čitajte novine.

GAZDARICA: Ne dolaze ovdje do mene. Ti mi reci.

KONOBARICA: Nije dobro. Ljudi se ponašaju čudno. Istovremeno su izgubljeni i plaču, onda su pak bijesni. Napili bi se jedni drugima krvi. Ja to stvarno ne razumijem...

GAZDARICA(zabrinuto): Dobro je što došla ovdje.

KONOBARICA: Je. Makar, ako krene...

GAZDARICA(prekida je): Prestani, prestani. Imam sliku. Bolje je nekad sve i ne izgovoriti do kraja.

Konobarica nastavlja mesti. Gazdarica zamišljeno šuti.

2.

Jutro. Konobarica slaže stolove. Stavlja stolnjake, napice, zatim odlazi po pribor i tanjure. Uzima hrpu tanjura i opasno s njima balansira. Vježba postavljanje stola. Kad sve posloži, opet sve sklanja. Gazdarica je gleda sa strane i smješka se. U ruci drži šalicu čaja. Iz daljine se čuje gakanje gusaka.

GAZDARICA: Što to radiš?

KONOBARICA: Vježbam.

Sprema se podići sve tanjure odjednom.

GAZDARICA: Ne sve odjednom.

KONOBARICA: Mogu ja.

GAZDARICA: Bolje nemoj. Nisi još spremna. Prvo gledaj.

Pokazuje joj kako se posprema stol i nose tanjuri.

GAZDARICA: Moraš imati odmjerene pokrete. Otmjena si, ti to možeš. Pogledaj. (Spušta otmjeno tanjur na stol,) Probaj.

KONOBARICA(proba.)

GAZDARICA: Vidiš kako to ide. Divan pokret. To je kao balet. Razumiješ?

KONOBARICA: Razumijem. Sve treba izvesti otmjeno, svečano.

GAZDARICA: Da. Iza svakog pokreta, iza svake stvari se krije nešto, neko posebno, divno čudo. Razmišljaj o tome da kad pomičeš tanjure po stolu, da je to kao da pomičeš svjetove.

KONOBARICA Svjetove? Samo tako?

GAZDARICA: Baš tako. Dođi.

KONOBARICA: Dobro.

Idu do drugog stola. Vježbaju malo odlaganje tanjura, onda postavljaju pribor.

GAZDARICA: Žlica, vilica, nož. Nož za ribu. Vrlo oštar nož. (Igra se malo s nožem.) Vidiš. Budi pažljiva.

Pružaju joj nož. Konobarica malo razgledava nož i mršti se.

GAZDARICA(raspriča se, vedro): Filip Okrutni je bio prvi vladar koji je jeo vilicom i nožem na svom dvoru. Doduše, samo su njemu servirali nož i vilicu, ostalima samo vilicu. On je bio strahovito elegantan, njegovi dvorjani baš i ne. Bilo je tu svega. Ulizice, sumnjivi tipovi, bedaci, zavjerenici. Gledao ih je kako jedu. Bilo mu je od njih muka. Trgali su i čerupali meso kao psi. (Sjeda.) On je pak jeo ovako. (Sjeda. Ukoči se, poravna u leđima, stavi laktove uz tijelo i oponaša kako je jeo.) Ispravio bi se... (Ispravlja se.) Bio je, inače, i viši od svih ostalih, a lijep da je to bilo neopisivo... Uzeo nož i vilicu, rezao male komade, nabadao ih i jeo. (Reže po praznom tanjuru, uzima nevidljive zalogaje i žvače u prazno.) Baš ovako. Svaki zalogaj bi dobro sažvakao. A oni... Trgaju ono meso, čepušaju, mljackaju, rokću, hračkaju, ližu prljave ručetine. (Zgađeno.) Gadilo mu se sve to. Naravno, dao im je samo vilice, nikako čitav beštek. I tako su se morali razoružati pred vratima, ostaviti svoje nožine, mačeve, buzdovane, toljage i močuge.

KONOBARICA: Nije imao povjerenja u njih?

GAZDARICA: Nimalo. Zato je on je jedini imao nož u prostoriji. Vrlo oštar nož.

Konobarica se iznenada snuždi.

KONOBARICA: Vrlo oštar nož. (Obori glavu, za sebe.) I bio je. Vrlo oštar nož.

GAZDARICA: Što ti je?

KONOBARICA: Ništa. Samo sam malo...

GAZDARICA: Samo nemoj biti tužna.

KONOBARICA: Nisam tužna.

GAZDARICA: Odlično. I nemoj ni biti.

KONOBARICA: I bit ću dobra.

GAZDARICA: To nije dovoljno. Kako smo rekli? Budi i lijepa.

KONOBARICA: Hoću.

GAZDARICA: Jer, koliko god ti bila dobra, muškarci će te uvijek procjenjivati po izgledu.

KONOBARICA(klima glavom): Znam.

GAZDARICA: Ovdje smo da bismo vodile uspješan posao.

Gleda gazdaricu kako sprema. Ova brzo i spretno počisti i poslaže tanjure. Onda stane, osloni se šakama na stol i zagleda se nekud u daljinu.

KONOBARICA: Što je s vašim mužem?

GAZDARICA: Ovu smo kuću zajedno izgradili. Otraga su još uvijek daske od gradnje. Ako želiš, mogu ti ih pokazati. (Hladno.) I onda je nakon šest godina i dvjesto i dva dana on otišao.

KONOBARICA(se malo zbuni): Kako?!

GAZDARICA: Bez riječi.

KONOBARICA: Kud je otišao?

GAZDARICA: Ne znam.

KONOBARICA: Je li uzeo stvari?

GAZDARICA: Nešto.

Uzme naslagane tanjure. Ide unutra. Konobarica čučne, obgrli koljena, duboku uzdahne i zagleda se u more.

KONOBARICA: Mogla bih se okupati.

Vraća se gazdarica. Sjeda.

GAZDARICA: Sjedni i ti. (Približi joj stolicu.) Zaboljet će te noge u tom položaju.

KONOBARICA: Dobro mi je ovako.

GAZDARICA: To mi je poznato. Ja nekad dugo ležim skvrčena u krevetu i ugodno mi je. Onda mi dojadi, pa se ispružim. Nema boljeg osjećaja nego se ispružiti i dobro protegnuti nakon dugog i bolnog grča.

KONOBARICA: Znam.

Šute.

GAZDARICA: Reci mi, je li sve ono što si mi ispričala o sebi istina?

KONOBARICA: Je. Ali sam neke stvari zadržala za sebe.

GAZDARICA: Koje?

KONOBARICA: One najzanimljivije. One bitne.

GAZDARICA: Tako sam i mislila.

Šute. Konobarica obori glavu. Izraz njenog lica otkriva pomiješane osjećaje tuge i zabrinutosti.

GAZDARICA: Oprosti.

KONOBARICA: Zašto?

GAZDARICA: Zato što sam te opet ispitivala.

KONOBARICA: Nema veze.

GAZDARICA: Neću te više ispitivati, jer ni ja ne volim kad me se ispituje.

KONOBARICA: To poštujem.

Konobarica ustane i ushoda se po terasi. Nervozno i posve besciljno poravnava stolove. Svako-malo pogledava prema gazdarici. Ne može izdržati.

KONOBARICA: Moram vas nešto pitati.

GAZDARICA: Pitaj.

KONOBARICA: Zašto ste mi prekapali po stvarima?

GAZDARICA: Nisam.

KONOBARICA: Jeste.

GAZDARICA(obori glavu): Jesam.

Šute.

KONOBARICA: I, što ste tražili?

GAZDARICA: Željela sam znati tko si, odakle dolaziš.

KONOBARICA: I što ste doznali?

GAZDARICA: Ništa.

Šute. Konobarica je ljuta. I gazdarica se iznenada naljuti.

GAZDARICA: A zašto ti već danima prekapaš po kući? Sve si ispremetala. Misliš da ja to ne primjećujem?

Konobarica se pokunji.

GAZDARICA: Što si tražila?

KONOBARICA: Neki trag.

GAZDARICA: Čega?

Konobarica šuti.

GAZDARICA: Jesi li se javila roditeljima otkad si otišla?

KONOBARICA: Jesam. Sve je u najboljem redu.

GAZDARICA: Je li u redu?

KONOBARICA: Jest.

GAZDARICA: A jesi li im rekla da si upala u probleme?

KONOBARICA: To nisam.

GAZDARICA: A zašto?

KONOBARICA: Moji problemi su samo moja stvar. Osim toga oni mi nikako ne mogu pomoći. Samo bih ih uzalud uzrujala.

GAZDARICA: Jesi li im javila da si ovdje?

KONOBARICA: Nisam. To se njih ne tiče.

GAZDARICA: Kakvi su ti bili roditelji?

KONOBARICA: Pokušali su sve da mi budu dobri. Ali nije išlo. Pokušali su me promijeniti, ali ni to nije išlo. Nikad im dokraja nisam pripadala.

GAZDARICA: A dečko?

KONOBARICA: Bio je grub i nedokazan. Mislio je da može što hoće. Trebalo ga je spustiti na zemlju.

GAZDARICA: I gdje je sad?

KONOBARICA: Pošao je na dalek put.

Pogledavaju se kao da odmjeravaju snage.

GAZDARICA: Ako želiš razgovarati o svom problemu...

KONOBARICA: Nema potrebe. On je riješen.

Konobarica počinje pokazivati vidne znakove nervoze zbog ispitivanja. Gazdarica to primjećuje.

GAZDARICA: Ali tvoji roditelji, ipak...

KONOBARICA: Ne ispitujte me o njima.

GAZDARICA: Ali...

KONOBARICA(nestrpljivo): Živi i zdravi!

GAZDARICA: Dobro, dobro.

Raspoloženje se pokvarilo. Konobarica je gleda pomalo zlobno i razmišlja kako bi uzvratila.

KONOBARICA(ne može izdržati): A vaš muž...

GAZDARICA: Ne želim govoriti o njemu.

KONOBARICA: Dobro, dobro.

Čeka i pažljivo promatra reakciju. Raspoloženje joj se naglo popravilo.

KONOBARICA: Živ i zdrav?

Čeka.

GAZDARICA: Znaš što ja mislim?

KONOBARICA: Kako bih znala.

GAZDARICA: Mislim da ti bježiš pred policijom.

Konobarica ne odgovara.

KONOBARICA: A taj vaš muž, samo je tako otišao?

GAZDARICA: Ti uvijek na pitanje odgovaraš protupitanjem?

KONOBARICA: Ne uvijek.

Šute. Objе se dure.

GAZDARICA: Otišao je. Da.

KONOBARICA: Uvijek odu.

Napeta tišina.

KONOBARICA: Mogu li se ići okupati?

GAZDARICA: Naravno da ne možeš.

KONOBARICA: Dobro. (Čudi se.) A zašto?

GAZDARICA: Rano je... (Gleda prema pučini.) Još uvijek netko može doći.

KONOBARICA: Istina.

Konobarica ustane i poravnava noge. Ushoda se.

GAZDARICA: Što je sad?! Reci.

KONOBARICA: Smijem li ići loviti hobotnicu?

GAZDARICA(začuđeno): Ti ćeš loviti hobotnicu?

KONOBARICA: Da.

GAZDARICA: A znaš li ti loviti hobotnicu?

KONOBARICA: Imam ja svoje trikove.

GAZDARICA: Znam.

Gleda je pomalo podrugljivo. Konobarica ima djetinje molećiv izraz, pun želje.

GAZDARICA: A što ako netko dođe baš dok si ti u lovu?

KONOBARICA: Vi samo viknite i ja ću odmah dotrčati.

GAZDARICA: A što ako se baš u tom trenu uhvati hobotnica? Hoćeš li se onda oglušiti na moj poziv? Hajde, priznaj.

KONOBARICA: Odreći ću se lovine.

GAZDARICA(nasmiješi joj se): Dobro, idi.

Konobarica poskoči od veselja.

KONOBARICA: Poželite mi sreću.

GAZDARICA: Pa... Dobar ti ulov želim.

KONOBARICA: Hvala. Vičite ako netko dođe. Odmah dolazim!

Otrči veselo poput kakvog malog djeteta.

GAZDARICA(viče za njom): A udica?! Vрати se prije mraka!

KONOBARICA: Hoću!

Nestane sa strane. Gazdarica pali cigaretu.

GAZDARICA: Baš me zanima što će donijeti... (Sliježe ramenima.) Ništa.

Duboko se zamisli.

GAZDARICA: Pomalo se bojim za nju. Ne znam.

Popije čaj. Hoda po terasi i promatra svoje cvijeće.

GAZDARICA: Cvijeće moje... Kako si samo lijepo...

Zadovoljno razgledava svoje cvijeće, tepa mu, snatri, kad se iznenada vraća konobarica. Ozarena je, mokra od glave do pete i ponosno pokazuje ulov. To je velika hobotnica, duža od metra, još se miče. Gazdarica je zaprepaštena.

KONOBARICA(ushićeno): Evo je!

GAZDARICA: Kako?!

KONOBARICA: Bila je odmah tu. (Pokazuje rukom pred svoje noge.) Kao da me je čekala!

GAZDARICA: Kolika je... Ima u njoj barem...

KONOBARICA: Trideset obroka!

GAZDARICA: Ne pretjeruj. Sva si mokra!

KONOBARICA: Morala sam ući u vodu da je dokrajčim.

GAZDARICA: Odnijet ću je u kuhinju, a ti se ovdje prvo malo posuši.

Ode unutra s hobotnicom.

KONOBARICA: Znala sam da ću uspjeti. Znala sam! Znala sam!

Veselo skače. Vraća se gazdarica. Nosi ručnik.

GAZDARICA: Dakle, sutra za ručak imamo hobotnicu. Ostatak ću podijeliti u porcije i zamrznuti.

KONOBARICA: Mislim da bismo se morali orijentirati na plodove mora. Ono s krumpirićima za glavno jelo mi se ne čini najbolja ideja.

GAZDARICA: Imaš pravo. (Pružaj joj ručnik.) I noge obriši. Nemoj gacati po restoranu.

Konobarica se briše i suši.

GAZDARICA: Kako si je uhvatila?

KONOBARICA: Rukom.

GAZDARICA: Ali – kako?

Konobarica sliježe ramenima.

KONOBARICA: Rekla sam joj da dođe.

GAZDARICA: Eh, dijete, dijete... Ne čini to. Razljutit ćeš Krakena.

Konobarica se čitava briše ručnikom, gazdarica se čudi.

3.

Poslijepodne. Ručale su, pijuckaju vino. Pomalo su otežale od hrane. Vrijeme je lijepo, tiho, povjetarac, neka lagana sjeta. Obje gledaju u more i šute. Gazdarica uzima kremu i maže ruke. Konobarica se odjednom nagne prema naprijed i počne s velikim interesom promatrati prostor oko sebe. Neki tihi jecaji dopiru iz šume.

KONOBARICA: Čudno mjesto.

GAZDARICA: O, da.

Konobarica se osvrće lijevo-desno i upire rukom u različitim smjerovima.

KONOBARICA: Što je tamo?

GAZDARICA: Tamo je neprohodno.

KONOBARICA: A tamo?

GAZDARICA: Tamo je opasno.

KONOBARICA: A tamo?

GAZDARICA: Tamo je mrak.

KONOBARICA: A što je tamo?

GAZDARICA: Tamo smo već izvan teritorijalnih voda.

Gazdarica završi sa kremom. Stavlja poklopac. Konobarica otpije gutljaj vina. Dugo šute.

GAZDARICA: Zašto si pobjegla?

KONOBARICA: Od koga?

GAZDARICA: Od kuće.

KONOBARICA: Nisam pobjegla. Punoljetna sam. Mogu ići kud hoću.

Konobarica poželi prekinuti razgovor, pa ustane, prošetala po terasi i zagleda se u bujno zelenilo.

GAZDARICA: Kad si stigla nisam te ni pitala. Kako si došla do ovdje?

KONOBARICA: Pješice.

GAZDARICA: Nije bilo problema?

KONOBARICA: Nikakvog problema. Kao da sam znala put.

GAZDARICA: I nisi lutala?

KONOBARICA: Ne. Stigla sam iz prvog pokušaja. Iako je potrajalo. Autobus me je ostavio gore na cesti.

GAZDARICA: Donja cesta (Pokaže lijevo.) više ne postoji. Dobro da si išla gornjim putem.

KONOBARICA: Nakon što sam izašla iz autobusa, sišla sam s ceste i krenula prema dolje. Bio je to sasvim lijep put. Kakva priroda! Oborilo me s nogu. (Opisuje s velikim entuzijazmom.) Prolazila sam kroz veličanstvene napuštene vinograde, u kojima je raslo prekrasno grožđe. Zatim se put serpentinasto spuštao, a onda vraćao. Na nekim mjestima je čak bilo teško proći – toliko su svi prolazi bili obrasli bodljikavim grmljem. Osim vinograda, putem sam nailazila i na napuštene voćnjake, koji su posve zarasli u makiju. Silazila sam i putem jela voće; vjerojatno se zato moje spuštanje toliko odužilo. Na nekim mjestima, na kraju uskih, jedva prepoznatljivih staza, iznenada su se otvarale duboke provalije. Ima ih posvuda.

GAZDARICA: Dobro da nisi upala negdje. Neke od tih jama su pravi bezdani.

KONOBARICA: No, put se ipak otegnuo jer sam se na jednom mjestu najela voća i zaspala. Vidjela sam putem narove, grožđe, kupine, ali to još ništa nije bilo dozrelo. Jela sam divlje trešnje, neke sitne, trpke jabučice koje su mi osobito pasale.

GAZDARICA: Koliko si se dugo spuštala?

KONOBARICA: Ne znam. Nekoliko sati. Izgubila sam pojam o vremenu. Bio je to najljepši put kojim sam u životu prošla.

GAZDARICA: Najljepši?

KONOBARICA: Da. I nekako najstrašniji. Sve je sličilo na veliki vrt... (Dugo bira riječ.) koji su davno posadili Nefili, onda ga napustili i prepustili sitnijim bićima.

GAZDARICA: Nefili?! Ti znaš na njih?

KONOBARICA: O, da. Volim čitati bajke i povijesne knjige. Nešto o starim vremenima. Nepostojećim vremenima.

GAZDARICA: I, dugo si spavala?

KONOBARICA: Dva-tri sata. Prespavala sam najtopliji dio dana, zaspala sam u ugodnom hladu ispod bora, na tepihu od sitnih iglica. Probudilo me sunce koje je sada bilo na drugoj strani. Krenula sam preko nekog kamenjara prema čempresima koji su se vidjeli u daljini.

GAZDARICA: U tom kamenjaru inače sve vrvi od poskoka.

KONOBARICA: Nisam ih vidjela. Iza kamenjara je počinjala mala livadica i kad sam je prešla, došla sam do onih čempresa. Kod čempresa se nalazio neki bunar. Bila sam već prilično žedna, ali nisam ni pokušavala piti vode, ne znam čime bih je zagrabila. Krenula sam uz te čemprese, prošla kroz šumicu i došla ovdje.

GAZDARICA: Došla si sa suprotne strane od one s koje sam te očekivala. Vidiš, vidiš. Možda si našla novi put. Kad misliš da poznaješ sve puteve, onda se otkrije neki novi.

KONOBARICA: Nije mi jasno otkud vam dolazi opskrba.

GAZDARICA: Donjim putem. Do jedne točke, a onda to ja preuzimam i dovozim sama. Vidjela si onaj kamionet, parkiran tamo ispod drveća?

KONOBARICA: Jesam.

GAZDARICA: E pa ja sve dovezem putem za koji samo ja znam. Imaš li vozačku dozvolu?

KONOBARICA: Nemam.

GAZDARICA: Nemam ni ja. Ali znaš voziti?

KONOBARICA: Naravno da znam.

GAZDARICA: Dobro. Onda ću ti jedan dan pokazati taj put, tako da me možeš zamijeniti kad budem zauzeta.

KONOBARICA: A što je s donjom cestom?

GAZDARICA: Srušila sam je eksplozivom kad je otišao. Survala je u more.

Zašute. Gazdarica ustaje, zatvara kremu. Konobarica zausti da bi još nešto kazala, ali se predomisli.

KONOBARICA: Zašto ovdje nitko ne pristaje s brodom?

GAZDARICA: Kako to misliš?

KONOBARICA: Jahtom, čamcem, jedrilicom, gliserom, bilo čim.

GAZDARICA: Zato što je gotovo nemoguće pristati. Ovdje točno ispred je tako nemoguć splet hridi, pličina i dubokih mjesta, da se svatko tko pokuša pristati, gotovo obavezno potopi. Mjesto je označeno na pomorskim kartama kao opasno i još nedovoljno istraženo, zato mu se više nitko i ne približava.

KONOBARICA: Ali mogao bi pristati netko s malim čamcem ili daskom za jedrenje?

GAZDARICA: Misliš netko tko plovi površinski, lagan, i gotovo bez gaza?

KONOBARICA: Da.

GAZDARICA: Takvi upadaju u upravo čudesnu zamku vjetrova i jakih struja, koje se ovdje kreću i pušu po posve nepredvidljivom i nejasnom obrascu, da zapravo tvore zagonetku.

KONOBARICA: Dakle, ne ruža, već zagonetka vjetrova.

GAZDARICA: Tako nekako. Moglo bi se reći.

KONOBARICA: Ali netko bi ipak, jednom, mogao pristati.

GAZDARICA: Tko?

KONOBARICA: Netko vješt i hrabar.

GAZDARICA: Da. Ili netko potpuno neobaviješten, posve slučajno. Bojim se da će se to jednog dana i dogoditi.

Zastanu i šute.

KONOBARICA: Dakle, još gore nego s kopna.

GAZDARICA: Puno gore.

KONOBARICA: Ovo je dakle labirint. I on kao da je nestao u njemu.

GAZDARICA: Tko?

KONOBARICA: Moj dečko.

GAZDARICA: Da li bi se s njim pomirila da ti se ukaže prilika?

KONOBARICA: Čak da to i želim, takvo nešto bi sad bilo posve nemoguće.

GAZDARICA: Je li mrtav?

KONOBARICA: Recimo da je ušao u labirint iz kojeg je nemoguće izaći.

GAZDARICA(pogleda je ispod oka): Dok je labirint u pitanju, uvijek ima nade.

KONOBARICA: O, ne. Iz labirinta se ne izlazi.

GAZDARICA: A kakav je njegov?

KONOBARICA: Teško je to reći. Svatko ima drugačiji i drugačiju zvijer u njegovom središtu. Od toga sve zavisi. Njegov labirint i njegova zvijer ne ostavljaju puno nade.

Šute.

GAZDARICA: Vidim, ti znaš puno o labirintima?

KONOBARICA: Čitav život ih proučavam. Postoje oni jednostavni, koji samo kruže oko zvijeri, koja se vidi odasvud, ali do nje se ne može doći. Ti su vrlo gadni; zvijer je vidljiva iz svakog dijela labirinta. Iz njega se ne može izaći, ali nikad se ništa ne dogodi. Sve što se u njemu događa jest skrivanje, propadanje i umiranje od straha.

GAZDARICA: A drugi?

KONOBARICA: U nekim postoji više zvijeri. Moj je jedan od takvih. Ti su osobito složeni i teški.

GAZDARICA: Je li?

KONOBARICA: A postoje i labirinti koji su toliko komplicirani da je čak i zvijer u njima teško pronaći. Oni su možda najstrašniji. Oni znače neprekidnu neizvjesnost i izazivaju trajnu muku i tjeskobu dok se u njima kreće. Zvijer, iako je vjerojatnost susreta s njom mala, ostaje ipak tu kao

stalna prijetnja. Kroz njih je najlakše prolaziti potpuno nesvjestan. U takvim slučajevima, takvi labirinti postaju najlakši. Ja nisam te sreće.

Šute.

GAZDARICA: Da ti se sad vrati, da li bi mu oprostila?

KONOBARICA: Pitanje je – da li bi on meni oprostio. Ali na svu sreću, ne može se vratiti.

GAZDARICA(uzdahne): Tako...

KONOBARICA: A vaš?

GAZDARICA: Ne znam. Prvo bi se trebao vratiti. Ali sumnjam da će se to dogoditi. Njegov labirint je podvodni i on se u njemu guši i davi. Teško je i zamisliti te užase. (Zastane. Smrkne se.)

A u njegovom središtu je...

KONOBARICA: Što?

GAZDARICA: Kraken.

KONOBARICA: Da?

GAZDARICA: Nikad ga ne ubija. Svaki put kad se malo udalji ili pomisli da se približio njegovom izlazu, on ga hvata nekim od svojih krakova i vraća nazad u sredinu. Svaki put kad ga uhvati, od njegovih pipaka mu ostaju užasne rane. Tako da se vjerojatno boji i pomaknuti.

KONOBARICA: Mislite da je prestao tražiti izlaz?

GAZDARICA: Tko zna.

KONOBARICA: To zavisi od njegove naravi. Možda ga svlada i ubije.

GAZDARICA: Teško. Nema on te snage, volje, ni postojanosti.

Šute.

KONOBARICA(zaneseno): Kraken! Najstrašnije čudovište svih mora. (Kao da čita iz knjige.) Tu neman što je u stanju odvući na morsko dno tolike galijske, jedrenjake i najveće brodove, monstruma zaslužnog za smrt najboljih posada i najveću moru svih mornara, nemoguće je ubiti. (Ushićeno.) Ali Kraken proždire samo najvažnije kapetane i mornare... Hrani se njihovim kostima i mesom... Dok one slabe i kukavice samo proguta i onda izbaci kroz svoj probavni otvor netaknute... (Mršti se, gadljivo.) Takvi onda idu po svijetu i šire priče o njemu, pune grozote i zadržljivosti. Tako se svijetom šire laži koje prenose slabi. (Otpije vino.) Oni poslije opisuju strašne bitke s čudovištem, a samo su upoznali odvratne sadržaje njegove utrobe, i onda šire neistine i malodušje među narodima,

uvjeravajući ljude da je čudovište nepobjedivo. Ili još gore - neki se čak drsko hvale da su ga baš oni ubili. (Uzdahne.) Kraken. Da takav postane nekom lovina! Makar, sve je moguće na morima...

GAZDARICA(tiho): Da. Laž prijeti da će uništiti svijet.

Obadvije dugo i tužno zdvajaju. Šute i zabrinuto gledaju pred sebe.

GAZDARICA: Pričaj mi malo o gradu.

KONOBARICA: Zašto?

GAZDARICA(sliježe ramenima): Dugo me nije bilo.

KONOBARICA: Rekla sam vam, čitajte novine.

GAZDARICA: Želim sve to čuti iz tvojih usta.

KONOBARICA(sliježe ramenima): Dobro. Veliki bijes se kotrlja ulicama, hara velika nemoć. Ali to što izbija iz ljudi, uopće nije artikulirano. Svi kao da grakću. Nemoćni da protumače sami sebe i predstave se drugima, zapadaju u očaj. To ih izluđuje. Govornici pozivaju na pobunu krhotinama parola. Nitko ništa ne misli, samo se osjeća. Neki to dobro koriste. Varanje i opsjenarstvo cvate na svakom koraku, prevarenima preostaje samo vrisak i urlik. Osjeća se...

Konobarica zastaje. Gazdarica koja upija svaku riječ, postaje nestrpljivo.

GAZDARICA: Što je to što se osjeća?

KONOBARICA: Nije dobro. Grad stenje pod teretom muke svojih građana. Nebom prolaze crni oblaci nošeni strujama gnjeva. Zračne struje prenose loše raspoloženje na daljinu. Glave pucaju od niskog pritiska. Svi su puni jalovog bijesa. Potpuna, sveopća, neartikulirana mržnja. (Sklapa oči. Kao u transu.) Poneki, oni sebe nazivaju znanstvenicima, uzimaju pisaljke i počinju pisati nepoznatim, nepostojećim klinastim pismom. Svi bi odjednom pisali krvlju. Samoubojice režu žile i iz njih curi crna tinta. Krvoliptanje, slabokrvnost; dok pothranjenost, glad i smrt, prilaze s lijeva, s desna i od naprijed. Oni bune mase i pozivaju ih na sveopći istovremeni juriš u svim smjerovima. Tu nevjerojatnu učenost najbolje upijaju djeca. Oni te nedokučive zapise precrtavaju potom na gradske zidove. Nazad se vraćaju svi poganski običaji istovremeno. Svi vjeruju u sve, svi znaju sve.

GAZDARICA(se mršti): Dosta, dosta. Ne mogu to slušati.

Začepi uši. Konobarica joj se smije.

4.

Pred kraj ljeta. Jedno poslijepodne. Vjetar puše, vrijeme se mijenja, more je nemirno. Stolovi su pogurani u stranu. Na sredini su dva naslonjača i stolić između njih. Konobarica drži knjigu na koljenima. Sunča se. Iz kuće izlazi gazdarica. Dolazi do ruba terase i stavlja ruke na bokove. Gleda u more.

GAZDARICA: Opet si dirala kutiju. Što te tu toliko zanima?

KONOBARICA: Velika, crna, okovana, teška, zaključana kutija. Stvarno, tu nema ništa što bi pobudilo znatiželju.

GAZDARICA: Ponovno si je našla. A mislila sam da sam je dobro sakrila od tebe.

Konobarica je čuje, ali se pravi da je ne sluša. Podiže knjigu iz krila i čita. Odnekud dopre neka jezovita škripa. Njih dvije se osvrću za izvorom zvuka.

GAZDARICA: Što je sad to?

KONOBARICA: Možda su neki... susjedi.

GAZDARICA: Nema ovdje nikakvih susjeda.

Škripa utihne.

GAZDARICA: Bit će da su vratašca na starom groblju. Zašto stalno tražiš kutiju?

KONOBARICA: Brine me ta kutija. (Podiže glavu i pogleda je u oči.) I inače, trebala bi mi nešto objasniti.

GAZDARICA: Što? Kako?

KONOBARICA: Riječima.

Gazdarica se uznemiri.

GAZDARICA: Riječima? Gubim se u riječima. Kako koju izgovorim, ona mijenja svoj smisao, a ni značenje joj više nije isto. Postaje slika koja prestaje postojati čim otvorim ili zatvorim oči. (Ogorčeno.) Puno sam govorila, previše, napučila svijet krivim, netočnim slikama, kao neželjenom djecom... (Širi nemoćno ruke.) Sad ne znam kud bih se makla od sve te siročadi... Sad ne znam

kako bih govorila, kako bi se molila, koji bih smisao prenijela svojim ubogim, nemoćnim potomcima...

Šute.

KONOBARICA: Kako je oglas stigao u selo?

GAZDARICA: Što?

KONOBARICA: Oglas. Tko ga je zalijepio za stup?

GAZDARICA(sliježe ramenima): Ne znam o čemu govoriš.

Okrene se i gleda u konobaricu. Ona spusti knjigu nazad u krilo. Njezin pogled odsutno luta po predmetima. Duboko se zamislila.

GAZDARICA: Što se dogodilo?

KONOBARICA(trgne se): Gdje smo, zapravo?

GAZDARICA(okreće se prema moru): Svuda smo. I zato nas na većini mjesta čitavo vrijeme uglavnom nema.

Konobarica zbunjeno trepće. Pogleda je začuđeno.

GAZDARICA: Zašto si ovdje?

KONOBARICA: Ne znam.

GAZDARICA: Što tražiš?

KONOBARICA: Ne znam.

Konobarica se vraća čitanju. Gazdarica ode unutra i vrati se s bocom crnog vina i dvije čaše. Odlaze ih na stolić. Sjeda u drugi naslonjač. Toči im.

GAZDARICA: Lijep dan, je li?

KONOBARICA: Malo je hladno. I puše. I nebo se počinje crniti. (Promatra nebo.) Kad da će... Ali, sve u svemu, nije loše.

Pogleda gazdaricu koja pije.

KONOBARICA: Zašto si nekidan rekla da ti govorim ti?

GAZDARICA: Bilo je valjda vrijeme.

KONOBARICA: Da. Znamo se već tri mjeseca.

GAZDARICA: Ili više.

KONOBARICA: Ili nimalo.

GAZDARICA: Da.

Konobarica iskapi čašu.

GAZDARICA: Rekla si da baš i ne voliš piti.

KONOBARICA(se smješka): Ma... Nije baš sve što sam ti rekla istina.

GAZDARICA: Naslućujem. (Oklijeva.) Ponekad govoriš... Nije važno.

KONOBARICA: Još uvijek ne znam što govorim.

GAZDARICA: Tvoje riječi kao da su sračunate da... proizvedu neki učinak.

KONOBARICA: Zar riječi nisu uvijek sračunate da proizvedu neki učinak?

GAZDARICA: Znaš što govorim.

KONOBARICA: Nekad se govori i onako, bezveze. Zapravo, najčešće se tako govori.

GAZDARICA: Ponekad, da. Ali vrijedilo bi se potruditi i otkriti što i to znači.

KONOBARICA: Možda nešto i znače. (Odmahuje rukom.) Ali tko se zamarati takvim analizama.

Previše priča. Premalo vremena. Najbolje je to ignorirati.

GAZDARICA: Zašto pričaš priče? Zašto ne kažeš pravu riječ i ne otkriješ što ti je na srcu?

KONOBARICA: Zato što prave riječi često ne pogađaju pravi smisao.

Bljesne i malo potom zagrmi. Konobarica pogleda u nebo.

KONOBARICA: Gromovi. Munje. Bljeskovi evidencije. (Pogleda je u oči.) Tko si zapravo ti?

Uvijek govoriš – ono drugo.

GAZDARICA: Ma nemoj. A tek ti?

Konobarica spusti glavu.

KONOBARICA: Što se može učiniti? Otkriti? Pouzdano ustanoviti? Može li se razotkriti istina?

GAZDARICA: Sumnjam. Može se jedino... (Govori sporo.) obilaziti, zaobilaziti, govoriti sve izokola, kružiti kao mačka oko vruće kaše; kružiti u koncentričnim krugovima oko predmeta i

zagledati ga sa svih strana, ali oprezno, sa sigurne udaljenosti, onda krenuti prema njemu u spiralama koje mu se približavaju, stalno i beskonačno, ali koje mu nikad do kraja ne prilaze. To se jedino može.

KONOBARICA: Nisam zbog toga previše sretna.

GAZDARICA: Ni ja. Ali je tako. Kad bismo jednom zaista došli do stvari koja nas opsjeda, samo bismo je razorili. Rasplinula bi se i ne bismo imali ništa.

KONOBARICA: Zašto?

GAZDARICA: Stvari, kad se razotkriju, mijenjaju svoju prirodu. Predmet, jednom kad bismo ga zaista spoznali, pokazalo bi se da je sasvim nešto drugo, jer bismo ga time nužno promijenili.

Šum mora zaglušuje njihove riječi, ne čuju se.

KONOBARICA: Što si rekla?!

GAZDARICA: Ponovi!

KONOBARICA: Nisam još ništa rekla!

GAZDARICA(klima glavom): Shvatila sam.

KONOBARICA: O svemu bi valjalo dobro promisliti. Analizirati situaciju i vidjeti uzroke...

Vjetar se pojača. Udar valova.

GAZDARICA(mršti se): Analizirati?! Što?! Ne vjerujem ni u kakve analize i to da su one ikom išta dobro donijele. To što je potisnuto i treba ostati potisnuto, jer je s nekim razlogom je potisnuto. Ne treba sve te stvari puštati na površinu, iz nekog razloga su dolje. Štoviše, treba na to navaliti najveću stijenu. (Sarkastično.) To kao oslobađa! Sumnjam. Kakvo oslobađanje. Bojim se takvog oslobađanja. Ljudi se mogu osloboditi do te mjere da jedan drugom žele pregristi grkljan, pojesti ruku, nogu. Vidjela sam to. To je kao da sav svoj namještaj premjestimo u podrum, a krš, smeće i trulež donesemo u dnevni boravak. (Uzrujano.) Kad idu u kazalište, stave li ljudi svoje prljave gaće povrh hlača, ponosni, da ih svi vide. Nečija podsvijest! Nečiji snovi! Misliš li da je dobro da sve to izađe van?

KONOBARICA(joj se slatko i od srca nasmije): Ali to je podsvijest. Ne kažem da je to dobro. To postoji.

GAZDARICA(odlučno): Nije istina. Ja nemam podsvijest. Ja sanjam samo probrane snove.

Gazdarica pije i nervozno se smije. Pa onda jače, kao da je opsjednuta. Konobaricu to iznervira.

KONOBARICA(izdere se): Prestani!

GAZDARICA(naglo se smiri): Što?!

KONOBARICA: Glumiti.

Zašute. Smiruju se.

GAZDARICA(mirno): Ne glumim. (Okrene pogled u stranu. Oporo.) Oduvijek se govori da se do nečeg treba doprijeti, nešto raščistiti, ali bojim se da ne ni do čeg bitnog ne može doprijeti i da se nema što raščišćavati. Stvari su onakve kakve jesu. Po osjećajima ne valja previše kopati. Samo budala misli da može prokopati tunel kroz dušu. I da je na drugoj strani, na kraju tog tunela, nekakvo svjetlo pod kojim sve postaje jednostavno i jasno. Ne dam se zavarati glupim objašnjenjima. I zbog toga sam otporna na sve te sumnjive osjećaje, sentimentalnosti, istine koje tobože donose olakšanje. Potpuno sam hladna.

KONOBARICA: Zapravo i ja. Slažem se.

Pruž a ruku s čašom prema gazdarici da se kucnu. Ona prihvaća.

KONOBARICA: Strahovit je pritisak želje da otkrijemo tko smo i što smo, ali naš pogled na to pitanje neprekidno se mijenja. (Otpije.) Zato što se na svakom skretanju mijenja perspektiva. Novi pogled na stvari, novo pitanje.

GAZDARICA: Što?

KONOBARICA(zastaje): Teško je i sebe definirati. Druge – nemoguće.

Obje gledaju u nebo. Svjetlo slabi.

KONOBARICA: Zašto nikog nema?

GAZDARICA: Ne znam. Idem po cigarete. Mogle bismo zapaliti po jednu.

KONOBARICA: Može.

Ode u kuću. Konobarica čita. Vraća se gazdarica s cigaretama. Pripaljuju.

GAZDARICA(sjedajući): Reci ti meni, što želiš jesti?

KONOBARICA: Ne znam. Rado bih pojela dobar komad mesa.

GAZDARICA: Kakav?

KONOBARICA: Odrezak.

GAZDARICA: I ja bih. Može beefsteak?

KONOBARICA: Može, odlično.

GAZDARICA: Slabo, srednje ili jače pečen?

KONOBARICA: Jako krvav.

GAZDARICA: I ti voliš jako krvavo? Zanimljivo. I ja volim jako krvavo.

Konobarica hoće ustati.

GAZDARICA: Kud ćeš?

KONOBARICA: Svjetlo je sve slabije.

GAZDARICA(brižno): Nemoj, ja ću. Baš si se lijepo namjestila.

Gazdarica ode unutra. Upali se svjetiljka. Konobarica čita i prasne u smijeh. Vraća se gazdarica. Sjeda. Svjetiljka je iza njihovih leđa; lica im se zbog toga slabije vide.

GAZDARICA: Čemu si se smijala?

KONOBARICA: Ovom što čitam.

GAZDARICA: A što čitaš?

KONOBARICA: Bajke.

GAZDARICA: Zar su bajke smiješne?

KONOBARICA: Ova jest.

GAZDARICA: O čemu je?

KONOBARICA: O dvorskom pjevaču i magarcu.

GAZDARICA: I?

KONOBARICA: Vila im je zamijenila glasove i magarac je počeo lijepo pjevati, a mladić revati. Bjesni dvorjani su mladića izbacili s dvora i upregli da tegli i vuče. Magarca su za to vrijeme vodili od sajma do sajma gdje je postao ogromna atrakcija. Onda su se oni našli i uslijedilo je puno peripetija i još čarolija, dok se sve nije ispravilo i došlo na svoje. Valjda.

GAZDARICA: Zašto valjda?

KONOBARICA: Nisam još stigla do kraja.

GAZDARICA(zamišljeno): Znači, postoji mogućnost da se sve ne ispravi i ne dođe na svoje?

KONOBARICA: Uvijek postoji.

Zatvori knjigu i odlaže je stolic između njih. Gazdarica je uzima u ruku.

KONOBARICA: Je li ti poznata?

GAZDARICA: Da poznata. Pročitala sam je čitavu jedne mračne noći, skoro kobne, uz svjetlost munja.

KONOBARICA: Nije te strah gromova i munja?

GAZDARICA: Ne.

KONOBARICA: A velike kiše?

GAZDARICA: Ni nje.

Šute.

GAZDARICA: Ja nikad ne bježim.

KONOBARICA: Ni ja.

GAZDARICA: Ponekad samo čvrsto stisnem oči.

KONOBARICA: I ja.

Uzima čašu i podiže čašu.

KONOBARICA: Živjela.

GAZDARICA: I ti.

Kucnu se. Otpiju i zamišljeno šute.

GAZDARICA: Je li išta od onog što si od onog rekla istina?

KONOBARICA: Malo toga.

Pijuckaju i gledaju se u oči preko čaša.

KONOBARICA: A od onog što si ti rekla meni?

GAZDARICA: Ponešto je.

Gazdarica ponovno toči. Konobarica rukom poklopi svoju čašu.

KONOBARICA: Dosta. Zasad.

GAZDARICA: Znači obje smo lagale.

Gledaju se. Zatim obje prasnu u smijeh, kucnu se i piju.

KONOBARICA: Baš nam je dobro ovako.

GAZDARICA (gleda u nebo): Nebo postaje sasvim crno.

KONOBARICA: Meni odgovara.

GAZDARICA: I meni.

KONOBARICA: Dobro je što večeras nema gostiju. Ipak.

GAZDARICA: Da, ali samo večeras. Nadam se da će već sutra doći u velikom broju.

KONOBARICA: Ja se nadam da će sutra nahrupiti.

GAZDARICA(strogo): Ne rugaj se. (Trgne se i napeto se osvrće.) Nemoj dalje. Stani. Nešto će se, uskoro...

Konobarica zašuti. Obe ostanu sjediti oborenih glava. Grmljavina. Ispituju jedna drugu. Provociraju se.

GAZDARICA: Primijetila sam da si ponovno pokušala otvoriti kutiju. Unutra nema novca.

KONOBARICA: Zar ti meni želiš reći da sam lopuža? Nisam ni tražila novac.

GAZDARICA: Znam. Što si onda tražila?

KONOBARICA: Istinu, zaboga.

Šute i piju.

GAZDARICA: To je strašna kutija.

KONOBARICA: Dobro, ali... Što se točno nalazi u njoj?

GAZDARICA(ispruži se i gleda u nebo): Sve ikada viđeno, sve doživljeno, sve ono zaboravljeno i namjerno potisnuto, sve ono što smeta pa sa namjerno unutra sklanja, sve ono što nedostaje. (Nabraja sporim i umornim glasom.) Grijeh, krivica i praštanje sebi, uzrok i posljedica. Prvotno načelo i sjećanje na njega, koje je moralo biti sakriveno da bismo bezbrižno mogli nastaviti postojati, ono što u kući smeta, ali bez čega ni nas ni kuće nema. Sve ono što jesmo, a da to ne priznajemo, jer se toga stidimo ili nas je strah. Sve ono što nismo, a mogli smo biti. (Življe.) Zatim,

obiteljski dokumenti, dokazi protiv nas, moja i tvoja sramota. Zatim... (Oklijeva.) Dokazi o tome tko su nam preci i tko će nas naslijediti, dan kada smo postali i dan kada ćemo nestati. Drvo rodoslovlja, naša grana, grančica i naš samotni list na kojem stojimo i točan sat one jeseni kad će taj list otpasti. Točan tlocrt našeg ogromnog pustog dvorca bez kojeg nikad ne bismo pronašli samotno mjesto na kojem se nalazimo.

Vjetar i more se posve smire. Tišina.

KONOBARICA: Što se tu čuje iznutra?

GAZDARICA: Iznutra?

KONOBARICA: Prislonila sam uho na nju i osluškivala.

GAZDARICA: Iz nje izlazi govor i šapat, odjekuje prigušen smijeh, suspregnuti plač i potmulu krici. Radost, strah i užas izlaze iz nje poput pramenova dima. Trebala bi se nalaziti na najuglednijem i najznačajnijem mjestu u kući, ali uvijek se zagubi. Kad u noći bez svjetla bauljamo po kući, često naletimo na nju i udarimo se. Tada iz nje nešto odjekne, čega se uplašimo ili nas trgne. Ili nas pak smiri, uspava i nazad vrati u san. Ujutro kutije više nema tom mjestu, tražimo je ali je nigdje ne možemo pronaći.

KONOBARICA: Zašto?

GAZDARICA: Valjda zato što je premještamo i skrivamo pred sobom sve dok je ne zametnemo.

KONOBARICA: Zašto je skrivamo?

GAZDARICA: Ne znam. Valjda zato jer je nepodnošljivo.

KONOBARICA: Zašto nas kutija toliko brine?

GAZDARICA: Zato što je imamo.

KONOBARICA: Ali kako je uopće pomičemo kad je tako neizrecivo teška?

GAZDARICA: Tako draga, što postoje trenutci u kojima smo mi neizrecivo jake.

Gazdarica se prilično opila. U povišenom je stanju, govori kao da je u nekom transu. Konobarica je s čuđenjem gleda.

KONOBARICA: Što mi radimo ovdje?

GAZDARICA: Čuvamo labirint. I usput pazimo da se svijet ne raspadne.

KONOBARICA(klima sporo glavom): Da, da... Sad mi je jasno... (Duboko se zamisli.) A što ako se raspadne i pored našeg truda?

GAZDARICA: To će značiti da nismo uspjele.

Šute.

GAZDARICA: A kakav je tvoj labirint?

KONOBARICA: Moj labirint je vrlo poseban. Da bih iz njega izašla prvo moram pronaći zvijer. Ne znam je, možda je dobra. Ali približavam joj se. Već joj nazirem obrise.

GAZDARICA: I tko je u središtu tvog labirinta?

KONOBARICA: Ti.

Zapuše snažan vjetar. Nebo se naglo smračuje.

5.

Noć. Vjetar fjuče. Munje i grmljavina. Mrak. Lica im se ne vide između bljeskova. Govore glasno, ali zbog vjetra su njihovi glasovi povremeno nerazabirljivi. Jako su se napile i luduju. Obje su raščupane i djeluju pomalo demonski. Sve podsjeća na trenutak obračuna. Njih dvije se love po terasi, jedna drugoj presijecaju put, pa bježe jedna od druge.

KONOBARICA(urla i plače): Majko! Majko!

Prilazi joj gazdarica i pokušava je umiriti. Stavi joj ruku na rame kao da je želi zagrliti. Konobarica joj se izmakne.

KONOBARICA(odgurujući joj ruku): Ne trebaš me tetošiti.

GAZDARICA: Dobro, dobro...

Odlazi od nje. Konobarica krene za njom.

KONOBARICA: Čekaj me.

Staje. Konobarica se primiruje. Stoje licem u lice i gledaju se u oči.

KONOBARICA(tiho): Kuda, majko?

GAZDARICA: Da bi stigla tamo gdje želiš, moraš ići prema onome od čega bježiš.

KONOBARICA: To znam. Ali, bojim se.

GAZDARICA: Samo naprijed. Ne gledaj ni lijevo ni desno, sa strana su i tako okomiti zidovi.

KONOBARICA: Naprijed izgleda zatvoreno.

GAZDARICA: Izgleda, ali nije. Pronađi svoj prolaz. Dok ideš naprijed, ne zaziri od vraćanja nazad, od lutanja. Tvoj put je lutanje, nesavršenstvo i stranputica.

KONOBARICA: Dobra majko, imaš li još koji savjet za mene?

GAZDARICA: Imam, ali ću ti ga dati, tek kad ponovno dođeš s pitanjem.

KONOBARICA: Znala sam. Želiš me vezati uz sebe.

Konobarica je gurne. Gazdarica padne. Konobarica pobjegne od nje u sasvim drugu stranu.

KONOBARICA: Sve se fino slaže. I ono što se zna, i ono što se ne zna i ono što se ne može znati. Stvari klize glatko. Postoje doduše nepoznanice... koje će se otkriti... (Uznemiri se.) koje će se otkriti... (Teško diše.) U snovima...

Iznenada počinje vrištati. Vrišti neko vrijeme, onda vrisak polako utihne. Gazdarica polako ustaje.

KONOBARICA: Majko!

GAZDARICA: Ne čujem te!

KONOBARICA: Majko!

GAZDARICA: Ne čujem te!

KONOBARICA: Majko!

GAZDARICA: Ne čujem te, čekaj!

Podiže ruku i vjetar se zaustavi. Trenutačno zavlada tišina.

GAZDARICA: Što si rekla?

KONOBARICA: Ništa.

GAZDARICA: Onda dobro.

Šute i gledaju pred sebe.

KONOBARICA: Majko?

GAZDARICA: Da?

KONOBARICA: Možda si ti moja majka.

GAZDARICA: Možda.

KONOBARICA: A možda i griješimo.

GAZDARICA: Možda griješimo.

Šute.

KONOBARICA: Ali zašto?

GAZDARICA(obori glavu): Bila sam tako mlada. Uvjerio me da mi to ne možemo. Uspjelo mu je. Obećao je da ćemo se kasnije vratiti po tebe. Poslije... (Oklijeva.) kad sam ga uklonila sa svog puta, već je bilo kasno. Više ti nisam mogla prići.

KONOBARICA: Kako nisi?

GAZDARICA: Više nisi bila moja.

Netremice se gledaju. Konobaričino lice poprima izraz tuge i nevjerice.

KONOBARICA: Jesi li ga stvarno ubila?

GAZDARICA: A ti svog?

Gazdarica se okreće i odlazi od nje. Konobarica ne odustaje i uporno je slijedi u stopu. Konobarica je zaustavi. Smiruju se i vraćaju prema naslonjačima. Sjedaju.

GAZDARICA: Puno toga se nakupilo.

KONOBARICA: Puno toga se treba raspraviti.

Piju.

KONOBARICA: I gdje si bila sve ove godine?

GAZDARICA: Nakon što je on otišao, bila sam posvuda. Vidjela sam događaje, proslave. Po prvi put sam osjećala slobodu.

KONOBARICA: I kako su izgledale te proslave?

GAZDARICA: Velebno. I to je trajalo. Ali na kraju, uvijek netko ostane sam, pjeva usamljen, i sam sebi nešto govori u bradu, dok onaj drugi kojem je pjesma posvećena, obeznanjen spava. Hrane više nema. Netko prebire po ostacima gozbe, slaže nazad kosti u kostur krave, da ostane kao spomenik, iskopina, podsjetnik na bolje dane.

KONOBARICA: Gotovo je. Nema više proslava, to je prošlost. Moramo se na to naviknuti. Pitanje, je, možemo li to.

GAZDARICA: Nema izlaza, moramo.

KONOBARICA: A onda?

GAZDARICA: Kad mi je već bilo dosta ljudi, otputovala sam. Bila sam dolje. Daleko na jugu. Otišla sam, nikome nisam rekla gdje sam. Ali mravi, bube i ptice uvijek su znali gdje se nalazim. Svaki moj pokret (Zakreće glavu.) slijedili su brižni pogledi merkata. (Štuca.) Odeš li ti nekad u šumu i razgovaraš sa sovama?

KONOBARICA: A s kim ću drugim?

GAZDARICA: Tako je, kćeri, što ćeš među ljudima.

Bljesne. Negdje u blizini udari grom. Smiju se, govore glasno da bi nadjačale oluju.

KONOBARICA: Što mi zapravo radimo ovdje?

GAZDARICA: Mi čuvamo. Mi bdijemo. Naše su oči stvarno otvorene.

KONOBARICA: Koji je naš zadatak ovdje?

GAZDARICA: Mi podižemo valove na vodama i uzbunjujemo vjetrove.

KONOBARICA: Mi rastjerujemo goste, ako se slučajno pojave.

GAZDARICA(podiže ruku): Dosta.

Oluja se smjesta smiri. One se pogledaju, osmjehnu jedna drugoj, poprave kose i u trenu se srede. Nadalje sjede uspravne na svojim naslonjačima, spuštenih nogu, s rukama na naslonima za ruke i gledaju ravno pred sebe. Od sada govore kao da jedna drugoj prenose izvještaj, odmjereno i mirno, pritom i ne gledajući se. Nebo se iznenada razvedrilo i mjesečina boji njihova lica i tijela plavo i one djeluju kao dvije velike plave kraljice koje dijele suverenitet nad svijetom. Tišina.

GAZDARICA: Vlada veliki strah. Ljudi bježe. Jedni odlaze preko mora, drugi se spremaju stupiti pod oružje. Uskoro počinje uništavanje.

KONOBARICA: Što nam je sada raditi?

GAZDARICA: Čekati.

KONOBARICA: Svijet drhti.

GAZDARICA: Znam.

KONOBARICA: Što onda mi moramo.

GAZDARICA: Ostati mirne.

Tišina.

6.

Kraj ljeta. Jutro. Terasa je u velikom neredu. Isprevrtane stolice, nered na stolovima, ostaci pića i hrane. Grane odlomljene od nevremena. Staklo razbijenih čaša. Ali sada je sve prošlo. Dan je miran, vedar i lijep. Čuje se pjev ptica. Izlazi konobarica, raščupana je, djeluje bunovno, ali je dobre volje. Podiže prevrnutе stolice.

KONOBARICA: Gdje su svi? Zašto ih sad odjednom nema?(Zamisli se.) A-ha. Gotovo je. Završilo.

Izlazi gazdarica s bokalom vode i čašama. Jako je mamurna. Sjeda stenjući i toči si vodu. Pohlepno pije.

GAZDARICA: Dobro da ih od danas više nema. Ne bih da me ovakvu gledaju.

KONOBARICA(sumnjičavo): Ovo mi je pomalo čudno.

GAZDARICA: Meni je čudno kako smo preživjele ovo ljeto. Nas dvije same. Na toliko gostiju.

KONOBARICA: Neće mi nedostajati, znaš.

GAZDARICA: Ni meni. Prvo ljeto je uvijek najteže. Ali dobro si se držala. Svaka čast.

KONOBARICA: Nisam sigurna za nagodinu.

GAZDARICA: Ni ja. Razmislit ću dobro o svemu. Možda nagodinu ipak krenem s barom za pečene krumpiriće.

KONOBARICA: Nisam sigurna da ti je to pametno.

GAZDARICA: Ni ja.

Zamišljene su. Konobarica naglas kalkulira.

KONOBARICA: Ne bi se trebala olako odreći restorana. Nema tu dovoljno gostiju za krumpiriće. A tko dođe dovde, poželjet će nešto bolje.

GAZDARICA: Ne trebamo se više s time opterećivati. (Odmahuje rukom.) O tome imam vremena razmišljati cijelu godinu.

Konobarica sjeda do nje. I ona si natače vodu. Onda drži čašu u ruci, ne otpijajući vodu, već gleda oko sebe.

GAZDARICA: O čemu sad razmišljaš?

KONOBARICA: Ne znam. Misli su mi... pomalo raspršene. (Pogleda je.) Je li te nekad strah ovdje, zimi, na ovom prilično samotnom mjestu?

GAZDARICA: Nije. Dobro mi je. Zapravo, ovdje uživam i sve ovo (Pokazuje rukom uokolo.) me ispunjava dubokim mirom. Ranije sam bila... prilično nemirna. Uzavrele krvi i prilično strašnih misli. Sada se to promijenilo. Drugačija sam. Mislim da sam drugačija.

KONOBARICA: I čime obično kratiš vrijeme dok si sama?

GAZDARICA: Gledanjem u more. (Zamisli se.) Zatim još i šetnjom, te šutnjom i čekanjem.

Šute.

KONOBARICA: Misliš da će se vratiti?

GAZDARICA: Ne znam. Ako ne zbog mene, možda se vrati po one daske. Za neki novi dom.

Smiju se. Konobarica odjednom počne plakati bez glasa. Suze joj teku niz lice.

GAZDARICA: Što ti je?!

KONOBARICA: Nedostajat ćeš mi.

GAZDARICA: Joj, daj ne cmizdri. Ja sam u životu imala sto puta više razloga za plač. Stoput mi je bilo teže.

KONOBARICA: Jesi li baš sigurna?

GAZDARICA: Sto posto. Ako ćeš plakati nad nekim, plači nada mnom.

KONOBARICA: Dobro, hoću. Plakat ću nad tobom.

Konobarica obriše oči. Smiri se.

KONOBARICA: Imaš pravo.

GAZDARICA: Imam ili nemam, svejedno.

KONOBARICA: Izmičeš mi. Oduvijek mi izmičeš.

GAZDARICA: I ti meni.

KONOBARICA: Ne razumijem te. Posve si mi neshvatljiva.

GAZDARICA: I ti meni.

Promatraju terasu.

GAZDARICA: Vidi ovo.

KONOBARICA: Nije to ništa. Začas ću to počistiti.

GAZDARICA: Zajedno ćemo.

KONOBARICA(gleda uokolo i naglas razmišlja): Sve je prazno. Kad odu turisti, sve je pusto, nenastanjeno. Nije loše ovdje. Mogla bih se naviknuti.

GAZDARICA: Ostani. Samo, teško se je organizirati. Brzo bi ti dosadilo (Osvrće se po terasi.) Jesu li to bili samo gosti, ili smo i nas dvije tome pripomogle?

KONOBARICA: Da znaš - ne sjećam se. Bila je gomila ljudi, mi smo tek na kraju malo opustile. Mene je brzo shrvalo. Sjećam se samo da je na kraju počelo nevrijeme i svi su se razbježali.

GAZDARICA: Ni ja se ne sjećam najbolje... (Ogledava se.) Hm. Do-bro. Pripisat ćemo to ljudima i nevremenu. Velikoj neveri. (Pogleda konobaricu.) Da li se tebi događa da se – poslije – ničeg ne sjećaš?

KONOBARICA: Ponekad.

GAZDARICA: To je dobro.

KONOBARICA: Što je dobro?

GAZDARICA: Ne sjećati se.

Šute.

GAZDARICA: To je spas.

Konobarica odlazi u restoran i vraća se s metlom.

KONOBARICA: Otići ću uskoro.

GAZDARICA: Kamo ćeš?

KONOBARICA: Nisam još odlučila.

GAZDARICA: Ostani ovdje.

KONOBARICA: Hvala, ali ne bih. Došla sam, radila sam posao za koji sam mislila u početku da neću moći. Upoznala sam tebe. To mi je dovoljno.

GAZDARICA: Razumijem. Dođi opet, sad znaš put.

KONOBARICA: Hoću. Vjerojatno. (Razmišlja.) Možda. Ne znam.

Konobarica mete.

KONOBARICA: Hoće li nagodinu biti više turista, što misliš?

GAZDARICA: Hoće. Sigurno hoće. Nadam se. (Dolazi do ploče.) Sve ću cijene ponovno sniziti. Ili povisiti. Vidjet ćemo.

KONOBARICA: U čemu je na kraju tajna, zašto ljudi ne dolaze u većem broju? Ovdje je tako krasno.

GAZDARICA: U pristupnim cestama.

KONOBARICA: Bit će.

Gazdarica je gleda kako radi.

GAZDARICA: Oprosti što te samo gledam. Sad ću ja ustati i pomoći ti. Samo još trenutak.

Gazdarica se drži za čelo i ječi.

KONOBARICA: Nema potrebe. Samo se ti odmori. Boli te glava?

GAZDARICA: Obloge... (Stenje.) Obloge za glavu, obloge za misli, čvrste, neprobojne.

KONOBARICA(zabrinuto je gleda): Što ti je? Hoćeš da ti dam kakav lijek?! Da ti dam nešto da pojedeš? Hoćeš da ti skuham kavu?

GAZDARICA: Ne treba. Nema tu pomoći. Proći će. (Sentimentalno.) Tako si dobra.

KONOBARICA(odmahuje rukom): Ma dajte... Vi – niste.

Cereka se. Gazdarica je raznježeno gleda. Konobarica mete i ne obraća pažnju.

GAZDARICA: Znaš, razmišljala sam, dat ću ti duplu plaću, kako si na početku tražila.

KONOBARICA: Ne dolazi u obzir. Uopće nije bilo gostiju koliko ste planirali.

GAZDARICA: Da, ali posao koji se obavio, nikad ne bih mogla obaviti sama. Bez tebe ništa.

KONOBARICA: Ne može se reći da je sezona baš bila fantastična. GAZDARICA: Ali, umirujuća misao je da iako nikad do kraja nisi uspio, nikad zapravo nisi ni do kraja ni propao.

Gazdarica ode unutra po pribor. Konobarica podiže slomljene grane, slaže tanjure na hrpu, skuplja smeće, onda se sagne i počne sakupljati krhotine stakla. Vraća se gazdarica s korpom, krpama i metlama.

GAZDARICA: Nemoj rukama. Porezat ćeš se.

KONOBARICA: Neću.

Poreže se.

GAZDARICA: Vidi... Pa jesam li ovog trena rekla... Čekaj!

KONOBARICA: Dobro, nije to ništa.

GAZDARICA: Čekaj kad ti kažem!

Otrči unutra. Konobarica gleda krv na ruci.

KONOBARICA: Krv lijepo teče... Odlazi... Napušta me... Samo, sitna je to rana. Baš ništa. Ne obećava.

Dolazi gazdarica s prvom pomoći.

GAZDARICA: Da vidim. Gdje si se porezala?

KONOBARICA: Po dlanu.

GAZDARICA: Ccc... Neoprezna si. Nespretna.

Zamata joj ruku.

GAZDARICA: Obećaj mi da ćeš biti opreznija.

KONOBARICA: Trudit ću se.

Prvo joj je očistila ranu, zatim stavila čistu gazu i na kraju joj je ruku zamotala zavojem.

KONOBARICA: Spretna si.

GAZDARICA: To je iskustvo. Vidala sam... mnoge rane. (Dovršava i pričvršćuje.) Evo. Gotovo savršeno. Vidiš? Ova tvoja rana spada među najbezazlenije.

KONOBARICA: Sad neću moći raditi.

GAZDARICA: Moći ćeš. Prsti su ti slobodni, palac što je najvažnije, također. A da ne govorimo da imaš i drugu ruku.

KONOBARICA: Izvrsno. Hvala ti.

GAZDARICA: A sad na posao.

Počinju pospremati terasu. Gazdarica mente energično i brzo, pa pometeno razbacuje, dok konobarica mete sporo, služeći se samo jednom rukom. Obje su vrlo nespretne i bez obzira na broj ruku, podjednako neučinkovite.

GAZDARICA: Ti si, mala moja, ovdje svašta naučila, ali i dalje ne znaš mesti.

KONOBARICA: Služim se jednom rukom.

GAZDARICA: Boli te?

KONOBARICA: Ne.

GAZDARICA: Pa zašto onda ne primiš metlu i drugom?

KONOBARICA: Uprljat ću zavoj.

GAZDARICA: Neka. Promijenit ću ti ga. Zavoj je tu da se rana ne uprlja. Da smo htjele da se zavoj ne uprlja, ostavile bismo ga u kutiji, je li?

KONOBARICA: Tako je.

Uzima metlu s dvije ruke. Mete brže, ali ništa efikasnije. Metu po nekom čudnom obrascu, po kojem jedna drugoj stavlja svoje smeće na put.

GAZDARICA: Počistit ćemo. Vještina nije važna. Počistit ćemo to svojom upornošću.

Metu i zadovoljne su.

KRAJ